

Vergaderjaar 2020–2021

32 735

Mensenrechten in het buitenlands beleid

Nr. 312

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 september 2020

Tijdens het Algemeen Overleg over de Raad Buitenlandse Zaken van 14 september jl. verzocht uw Kamer te worden geïnformeerd over de inzet van het kabinet tijdens de 45ste zitting van de VN-Mensenrechtenraad over de mensenrechtensituatie in Wit-Rusland. Met deze brief voldoe ik graag aan dit verzoek.

Voor het kabinet staat voorop dat de situatie in Wit-Rusland, een maand na de presidentsverkiezingen, zeer ernstig blijft. Na de verkiezingen, die naar internationale maatstaven eerlijk noch vrij waren, traden de Wit-Russische ordediensten hard op tegen vreedzame demonstranten. Ook de mensenrechten van journalisten en mensenrechtenverdedigers werden met voeten getreden. Nog steeds worden op grote schaal demonstranten willekeurig door de autoriteiten opgepakt en is geweld en intimidatie aan de orde van de dag. Ook zijn bijna alle leden van de zogeheten Coördinatieraad opgepakt en sommigen het land uitgezet.

Nederland heeft zich de afgelopen weken, samen met EU-partners, hard gemaakt voor een spoeddebat en een resolutie in de VN-Mensenrechtenraad over de zorgelijke mensenrechtensituatie in Wit-Rusland. Dit spoeddebat zal op 18 september a.s. plaatsvinden.

De VN-Mensenrechtenraad, opgericht om respect voor mensenrechten te bevorderen en aandacht te besteden aan de stand van mensenrechten waar ook ter wereld, is bij uitstek geschikt voor een spoeddebat over de huidige mensenrechtensituatie in Wit-Rusland. Een proactieve rol van Nederland in de totstandkoming van dit spoeddebat past binnen ons lidmaatschap van de VN-Mensenrechtenraad (2020–2022), waarover het kabinet uw Kamer op 14 februari jl. heeft geïnformeerd (Kamerstuk 32 735 nr. 287).

Het kabinet is van mening dat het essentieel is de mensenrechtensituatie in Wit-Rusland internationaal te blijven agenderen zolang er geen wezenlijke verbetering is. Agendering in VN-verband en het aanjagen van

de publieke discussie over Wit-Rusland doet enerzijds recht aan de wens van het Wit-Russische volk om straffeloosheid tegen te gaan. Anderzijds beschouwt het kabinet het spoeddebat ook als een mogelijkheid de dialoog met de overheid van Wit-Rusland aan te gaan over mensenrechten.

Om effectief te kunnen zijn, is het belangrijk om in de VN-Mensenrechtenraad zo veel mogelijk samen met andere EU-lidstaten en gelijkgezinde landen op te trekken en een eensluidende boodschap af te geven. In het verlengde van de verklaring van de EU, zal ik zelf via videoboodschap een nationale verklaring bij het spoeddebat uitspreken. Ik zal de voortdurende mensenrechtenschendingen en het Wit-Russische optreden tegen demonstranten, journalisten, mensenrechtenverdedigers en leden van de Coördinatieraad scherp veroordelen. Daarnaast zal ik er bij Wit-Rusland op aandringen het geweld onmiddellijk te stoppen, de dialoog aan te gaan met de Coördinatieraad, en medewerking te verlenen aan een onafhankelijk onderzoek naar mensenrechtenschendingen zodat de daders ter verantwoording kunnen worden geroepen. Ook zal ik de Wit-Russische overheid oproepen volledig mee te werken met de VN-Rapporteur voor Wit-Rusland en het kantoor van de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten (OHCHR). Nederland zal zich samen met gelijkgezinde landen inzetten voor een resolutie die toeziet op monitoring van en rapportage over de mensenrechtensituatie in Wit-Rusland met als doel de straffeloosheid voor mensenrechtenschendingen tegen te gaan.

Verder is vermeldenswaard dat leden van de zogeheten *Freedom Online Coalition*, waarvan ons land deel uitmaakt, tijdens het spoeddebat een gezamenlijke verklaring zullen afleggen over schending van digitale rechten van burgers in Wit-Rusland door het blokkeren, filteren en platleggen van internet tijdens demonstraties. Nederland was nauw betrokken bij het opstellen van deze gezamenlijke verklaring.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok